

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**УПУТСТВО
ЗА ПРИМЈЕНУ ОДРЕДАБА ОДЛУКЕ О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ
ЛИКВИДНОСТИ БАНАКА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА
ИЗРАЧУНАВАЊЕ КОЕФИЦИЈЕНТА ПОКРИЋА ЛИКВИДНОСТИ**

Бања Лука, јануар 2019. године

САДРЖАЈ

1. Опште одредбе	1
2. Ликвидна имовина	2
3. Ликвидносни приливи	5
4. Ликвидносни одливи	10
5. Прелазне и завршне одредбе.....	17

Директор Агенције за банкарство Републике Српске, на основу члана 5. став 1. тачка б, члана 22. став 1. тачка ђ. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 59/13 и 04/17), члана 6. став 1. тачка б, члана 22. став 4. тачка л. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 63/17) и члана 41. став 2. Одлуке о управљању ризиком ликвидности банака („Службени гласник Републике Српске” број 04/18), д о н о с и

УПУТСТВО
ЗА ПРИМЈЕНУ ОДРЕДАБА ОДЛУКЕ О УПРАВЉАЊУ
РИЗИКОМ ЛИКВИДНОСТИ БАНАКА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА
ИЗРАЧУНАВАЊЕ КОЕФИЦИЈЕНТА ПОКРИЋА ЛИКВИДНОСТИ

1. Опште одредбе

Увод

Члан 1.

- (1) Одлуком о управљању ризиком ликвидности банака (у даљем тексту: Одлука) прописани су, између осталог, минимални квантитативни захтјеви у вези са обавезом банке да обезбиједи минимални коефицијент покрића ликвидности (LCR), да га континуирано одржава и Агенцији за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) доставља извјештаје о LCR-у у прописаним роковима и извјештајним обрасцима које ће Агенција прописати посебним подзаконским актом.
- (2) Банка врши израчунавање LCR-а у складу с одредбама одјелјка 3 – Минимални квантитативни захтјеви везани за коефицијенте ликвидности и извјештавање Агенције о ликвидности (чл. 17–33), прилозима 1. и 2. Одлуке (формуле за одређивање заштитног слоја ликвидности и за израчунавање нето ликвидносних одлива), одредбама овог упутства, користећи COREP извјештајне обрасце и Упутство за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносну покривеност.

Предмет упутства

Члан 2.

Предмет овог упутства јесте детаљније прописивање одредаба Одлуке којим се регулише начин утврђивања компонената за израчунавање LCR-а, а односе се на примјену:

- 1) тржишне вриједности ликвидне имовине приликом њеног вредновања, односно корективних фактора за ставке ликвидне имовине нивоа 1, 2а и 2б у складу са чл. 24–27. Одлуке, у сврху израчунавања заштитног слоја ликвидности према Прилогу 1. Одлуке,
- 2) припадајућих стопа ликвидносних прилива зависно од категорија имовине, укључујући и ванбилансне ставке, у сврху процјене ликвидносних прилива у складу са чланом 32. Одлуке, односно за потребе израчунавања нето ликвидносних одлива у складу са чланом 30. и Прилогом 2. Одлуке,
- 3) припадајућих стопа одлива за потребе израчунавања нето ликвидносних одлива у складу са чл. 30. и 31, те Прилогом 2. Одлуке, као и критеријума за класификацију депозита за потребе утврђивања ликвидносних одлива,
- 4) других одредаба везаних за испуњење прописаних захтјева за признавање ликвидне имовине у заштитни слој ликвидности.

2. Ликвидна имовина

Принципи за признавање имовине у заштитни слој ликвидности

Члан 3.

- (1) У вези с примјеном одредаба Одлуке које се односе на ликвидну имовину која улази у заштитни слој ликвидности (чл. 21–29. Одлуке), треба се држати сљедећих принципа:
- 1) није сва ликвидна имовина банке аутоматски прихватљива за заштитни слој ликвидности, односно за укључивање у бројилац код израчунавања LCR-a у складу с формулом за израчунавање заштитног слоја ликвидности из Прилога 1. Одлуке,
  - 2) да би ликвидна имовина била призната у заштитни слој ликвидности, у складу са чланом 21. Одлуке, мора испуњавати све наведене захтјеве: опште захтјеве из члана 22. Одлуке, оперативне захтјеве из члана 23. Одлуке и критеријуме прихватљивости за распојелу у имовину нивоа 1 или нивоа 2 у складу са чл. 25–27. Одлуке,
  - 3) ставке ликвидне имовине не могу се „дупло” приказивати у извјештаје о ликвидној имовини (могу се приказати у извјештају о ликвидној имовини која је укључена у заштитни слој ликвидности или у извјештају о ликвидној имовини која је укључена у нето ликвидне одливе, само у један од набројаних извјештаја).
- (2) Полазећи од оперативних захтјева из члана 23. Одлуке, банка је дужна усвојити одговарајуће политике и процедуре којима се обезбјеђују:
- 1) диверзификованост имовине, и то према издаваоцу, уговорној страни, географској локацији, валути у којој је деноминована и другим релевантним критеријумима диверзификације, при чему се захтјев везан за диверзификованост не мора односити на категорије имовине нивоа 1 које су утврђене у члану 23. став 1. тачка 1. подт. 1. и 2. Одлуке,
  - 2) континуирано праћење и документовање испуњавања прописаних захтјева за признавање ликвидне имовине у заштитни слој ликвидности, у смислу става 1. тачка 2. овог члана, на начин који обезбјеђује одговарајуће доказе о испуњењу прописаних захтјева,
  - 3) минимални елементи за процјену активног и значајног трговања с ликвидном имовином укљученом у заштитни слој ликвидности, који подразумијевају поуздану базу података о ширини и дубини тржишта, историјске податке о обиму и цијенама трговања, те учесницима на тржишту у смислу члана 22. став 2. Одлуке,
  - 4) надзирање ставки ликвидне имовине која чини заштитни слој ликвидности од стране организационог дијела задуженог за управљање ликвидношћу банке, у смислу континуиране оперативне контроле над том имовином у сваком тренутку, при чему банка треба бити у могућности да Агенцији пружи доказе о усклађености са прописаним захтјевима на начин који је утврђен у члану 23. став 1. тачка 3. Одлуке. При томе, у вези с начином из члана 23. став 1. тачка 3. подтачка 1. Одлуке уколико се ради о ликвидној имовини с намјером да се употребљава као извор средстава за непредвиђене одливе није опредјељујући рачуноводствени третман ликвидне имовине, него примарно да ли банка може располагати том ликвидном имовином у року од 30 дана, нпр. ако банка до доспијећа не може располагати том ликвидном имовином, неће бити укључена у сврхе израчунавања LCR-a).
- Начин усклађености са захтјевима из члана 23. став 1. тачка 3. подтачка 2. Одлуке подразумијева обезбјеђивање оперативне контроле над утрживошћу имовине у било којем тренутку.
- Комбинација претходна два начина, утврђена у члану 23. став 1. тачка 3. подтачка 3. Одлуке односи се на комбинацију могућности наведених у члану 23. став 1. т. 3. подт. 1. и 2. Одлуке под условом да Агенција ту комбинацију сматра прихватљивом, што подразумијева супервизорску оцјену у оквиру процеса супервизорског прегледа и оцјене (енгл. *Supervisory Review and Evaluation Proces – SREP*).
- (3) Прописана ограничења везана за диверзификацију ликвидне имовине из става 2. тачка 1. овог члана не примјењују се на одређене категорије ликвидне имовине нивоа 1 прописане у члану 23. став 1. тачка 1. подт. 1. и 2. Одлуке. У складу с претходно наведеним, изузетак од примјене односи се конкретно на категорије ликвидне имовине нивоа 1 у виду:

- 1) новчаница и кованица, изложености према централним банкама, потраживања од мултилатералних развојних банака и међународних организација или за коју оне гарантују,
  - 2) потраживања од централне владе или регионалних влада и локалних власти или субјеката јавног сектора или за које они гарантују, под условом да банка држи ту ликвидну имовину за покривање нето ликвидносних одлива у периоду стреса у валути државе чланице ЕУ, БиХ или треће земље или да су имовину издали централна влада или јединице регионалне или локалне власти или субјекти јавног сектора из државе чланице у којој матична банка има сједиште. При томе, релевантна ликвидна имовина односи се на имовину прописану у члану 25. став 1. тачка 3. подт. 1–5. Одлуке. Дакле, уколико та ликвидна имовина нивоа 1 није у изворној валути те земље чланице, БиХ или треће земље, иста не би била изузета од прописаних ограничења у вези са диверзификацијом.
- (4) У вези с примјеном члана 24. Одлуке, односно за потребе израчунавања LCR-а, банка користи тржишну вриједност ликвидне имовине, која се умањује за примјењиве корективне факторе прописане овим упутством.
  - (5) У вези с примјеном одредаба из члана 23. став 1. тачка 5. Одлуке, који се односи на заштиту ликвидне имовине банке од тржишног ризика, а приликом попуњавања извјештајног обрасца о ликвидној имовини (извјештајни образац и упутство за попуњавање извјештаја Агенција прописује посебним подзаконским актом), исказује се тржишна вриједност ликвидне имовине прије корективног фактора, и та вриједност не може бити негативна.
  - (6) За укључење улога у инвестиционе фондове у израчунавање LCR-а банка мора имати потпуне информације у коју имовину тај фонд улаже, како би је на одговарајући начин разврстали у ликвидну имовину у складу са испуњењем услова за признавање у заштитни слој ликвидности. Наведено подразумијева да банка буде упозната са односним изложеностима фонда или, ако није, обезбиједити одговарајуће доказе да фонд у највећој могућој мјери улаже у ликвидну имовину растућим редослиједом, почевши од мање ликвидне имовине.
- Минимални корективни фактор који примјењују банке зависи од тога шта чини односну имовину фонда. Нпр. ако је то новчани фонд, а с обзиром на то да готовина представља категорију имовине нивоа 1 на коју се не примјењују корективни фактори, односно корективни фактор је 0%, то значи да ће банка примијенити пондер 1 за ту имовину у обрасцу C72.00 (ред 130). Ако односну имовину фонда у којем банка има акције или удјеле чини друга имовина нивоа 1, осим покривених обвезница изузетно високог квалитета, примјењује се минимални корективни фактор од 5%, што значи да ће примијењени пондер за ту имовину у обрасцу C72.00 (ред 140) бити 0,95. Ако односну имовину фонда у којем банка има акције или удјеле чине покривене обвезнице изузетно високог квалитета, примјењује се минимални корективни фактор од 12%, што значи да ће примијењени пондер за ту имовину у обрасцу C72.00 (ред 200) бити 0,88. Ако односну имовину фонда у којем банка има акције или удјеле чини друга имовина нивоа 2а, примјењује се минимални корективни фактор од 20%, што значи да ће примијењени пондер за ту имовину у обрасцу C72.00 (ред 290) бити 0,80. Ако односну имовину фонда у којем банка има акције или удјеле чине покривене обвезнице које се разврставају у имовину 2б, примјењује се минимални корективни фактор од 35%, што значи да ће примијењени пондер за ту имовину имовину у обрасцу C72.00 (ред 420) бити 0,65. Ако односну имовину фонда у којем банка има акције или удјеле чине ХОВ привредних друштава (2./3. степен кредитног квалитета), акције (главни берзански индекси) или некаматоносна имовина (3-5. степена кредитног квалитета), примјењује се минимални корективни фактор од 55%, што значи да ће примијењени пондер за ту имовину у обрасцу C72.00 (ред 440) бити 0,45.
- (7) У вези с питањем третмана акција које чине дио главног берзанског индекса (користе се индекси признатих берзи из Прилога 3. Одлуке о израчунавању капитала банака) потребно је документовати да су се те акције доказале као поуздан извор ликвидности, чак и у периодима стреса, односно пратити податке о евентуалном паду цијена акција.
  - (8) Ликвидна имовина банке која се на извјештајни датум налази у заштитном слоју имовине, уколико је продата, а није извршено намирење (нпр. форвард трансакција) приказује се у ликвидној имовини, али у обрнутом случају не улази у ликвидну имовину. Дакле, у случају уговорених, а нереализованих трансакција вриједи принцип да уколико је ликвидна имовина на

извјештајни датум доступна банци, односно испуњава све прописане захтјеве из Одлуке, биће укључена на тај извјештајни датум, а уколико то није случај – не може бити укључена.

- (9) Банка треба обезбиједити аналитичку подршку за попуњавање ставки ликвидне имовине у обрасцу С72.00 Ликвидносна покривеност – Ликвидна имовина, као и преглед искључених ставки које не испуњавају услове за признавање које је банка дужна исказати у одговарајућим позицијама Забилешки, иако не служе за израчунавање LCR-а.
- (10) Примјена корективних фактора у обрасцу С72.00 подразумијева прописане минималне корективне факторе из Одлуке, Упутства о компонентама LCR-а и Упутства за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносна покривеност, односно примјенљиви корективни фактори биће идентични стандардним корективним факторима.
- (11) Позиције које се приказују у Забилешкама односе се на све ставке ликвидне имовине које су искључене због неиспуњења општих и оперативних захтјева, валутних разлога, датума намирења и др.

Захтјеви у вези с примјеном и праћењем LCR-а према свакој значајној валути

Члан 4.

- (1) У вези с примјеном чл. 18. и 19. Одлуке који се односе на примјену и праћење LCR-а према свакој значајној валути, захтјеви су сљедећи:
  - 1) захтјев за извјештавање о LCR-у је јединствени, односно збирни извјештај у извјештајној валути (укупно за све валуте изражено у извјештајној валути) и појединачни извјештај за сваку валуту у којој банка има укупне обавезе у тој валути у износу од 5% или више у односу на укупне обавезе банке (значајна валута). Појединачни извјештаји се достављају за домаћу валуту (БАН), сваку значајну валуту и појединачне извјештаје за изложености са валутним клаузулама, за сваку везану валуту.
  - 2) захтјев за одржавање прописаног LCR-а у складу са чл. 17. и 18. Одлуке, који подразумијева обавезу банке да континуирано, односно свакодневно:
    1. одржава LCR у стопостотном износу за све валуте изражене у извјештајној валути, при чему банка изузетно у стресним околностима које су прописане у члану 33. Одлуке може користити ликвидну имовину и доћи до нивоа испод прописаног у складу са чланом 18. став 3. Одлуке. Поступајући у складу с наведеним чланом, обавјештење с разлозима пада или очекиваног пада LCR-а испод 100% које је банка дужна одмах (тј. без одлагања) доставити Агенцији укључује и план правовременог поновног усклађивања банке,
    2. врши израчунавање и прати LCR у извјештајној и свакој значајној валути укључујући конвертибилну марку (КМ) и извјештаје за изложености са валутним клаузулама, при чему за појединачно значајну валуту и изложености са валутним клаузулама LCR може бити мањи од 100%, односно може постојати валутна неусклађеност.
- (2) У вези са захтјевом из става 1. тачка 2. подтачка 2. овог члана Агенција може ограничити девизну неусклађеност или захтијевати девизну усклађеност или одредити посебан захтјев према банци, у складу с одредбама члана 35. Одлуке.
- (3) У вези с примјеном члана 25. став 1. тачка 2. подтачка 3. Одлуке само износ изнад обавезне резерве који банка држи на рачуну код Централне банке Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ЦББиХ) сматра се изложеностима према централним банкама које испуњавају критеријуме за признавање у имовину нивоа 1.
- (4) Као што је наведено у члану 25. став 3. Одлуке, на ликвидну имовину нивоа 1 из члана 25. став 1. т. 1–4. не примјењују се корективни фактори, што значи да се приликом попуњавања обрасца С72.00 примјењује пондер 1, док се за осталу имовину нивоа 1 примјењују сљедећи корективни фактори:
  - 1) за изложености у облику покривених обвезница изузетно високог квалитета, које испуњавају услове из члана 25. став 1. тачка 6. Одлуке, на њихову тржишну вриједност утврђену у складу са чланом 24. Одлуке примјењује се минимални корективни фактор од 7%, што значи да се приликом попуњавања обрасца С72.00 примјењује пондер 0,93,

- 2) за имовину из члана 25. став 1. тачка 7. Одлуке, којој се у складу са чл. 53. став 2. и 54. Одлуке о израчунавању капитала банака додјељује пондер ризика 0% примјењује се корективни фактор од 0%, што значи да се приликом попуњавања обрасца С72.00 примјењује пондер 1.

3. Ликвидносни приливи

Утврђивање ликвидносних прилива

Члан 5.

- (1) За потребе израчунавања LCR-а, а у складу са чланом 32. Одлуке, ликвидносни приливи утврђују се током периода од 30 календарских дана.
- (2) Ликвидносним приливима се у складу са чланом 32. став 2. Одлуке додјељују прописане стопе прилива, у зависности од категорије имовине, укључујући и ванбилансне ставке, односно финансијске деривате.
- (3) Правила којих се банка дужна придржавати приликом утврђивања ликвидносних прилива јесу сљедећа:
- 1) ликвидносне приливе треба умањити за износе који су укључени у ликвидну имовину (веза са чланом 3. став 1. тачка 3. овог упутства),
  - 2) ликвидносни приливи обухватају само уговорне приливе који произилазе из изложености које нису доспјеле и за које банка нема разлога очекивати неиспуњавање обавеза у року од 30 календарских дана.
У вези с претходно наведеним банка треба укључити само уговорене ликвидносне приливе од кредита који се редовно отплаћују, што значи да ће исказати само приливе по кредитима код којих нема кашњења, односно по којима се не очекује неизмирење обавеза од стране клијента у року од 30 календарских дана.
  - 3) приливи који се не укључују (веза са чланом 32. Одлуке) јесу:
    1. изложености које су доспјеле „past due”,
    2. изложености за које банка има разлога очекивати неиспуњавање обавеза у року од 30 календарских дана,
    3. приливи на основу нових уговорних односа,
    4. већ нетирани приливи са међузависним одливима, уколико има претходно одобрење Агенције, у којем се процјењује испуњавање сљедећих услова:
      - међузависни прилив директно је повезан с одливом,
      - међузависни прилив се захтијева у складу с правном, регулаторном или уговорном обавезом банке,
      - међузависни прилив обавезно настаје прије одлива, примљен је у року од десет дана и за њега гарантује централна влада,
    5. приливи по било којој ликвидној имовини из одјелка 2. овог упутства, осим по доспјелим плаћањима на имовину која није укључена у израчунавање тржишне вриједности те имовине,
    6. форвард трансакција закључена након извјештајног датума или прије, али са датумом намирења дужим од 30 дана од извјештајног датума,
    7. приливи по основу неискоришћених кредитних или ликвидносних линија и било којих других уговорних обавеза примљених од субјеката који нису централне банке, чланице банкарске групе или субјеката, уколико су исти дио институционалног система заштите (примјена асиметричног приступа).
- (4) Изузетак од асиметричног приступа код неискоришћених кредитних линија и унутаргрупних прилива односи се на могућност да Агенција одобри примјену виших стопа прилива у појединим случајевима ако су испуњени сви сљедећи услови:
- 1) ако постоје разлози за очекивање вишег прилива чак и у условима комбинације стресног сценарија услед промјене фактора који су специфични за одређену банку и/или стресног

- сценарија на нивоу тржишта код пружаоца ликвидности (идиосинкратичног стресног сценарија и стресног сценарија на нивоу тржишта код пружаоца ликвидности),
- 2) друга уговорна страна је матична банка или банка кћи или друго подређено друштво исте матичне банке или је друштво повезано са банком заједничким управљањем или је друштво члан истог институционалног система заштите или централна институција или су повезани с неком централном институцијом,
  - 3) ако стопа прилива премашује 40%, друга уговорна страна примјењује симетричну стопу одлива,
  - 4) банка и друга уговорна страна имају сједиште и сва потребна одобрења за рад у Републици Српској.
- (5) Ако банка и страна банка која је друга уговорна страна имају сједиште и одобрење у различитим државама, Агенција може у складу са чланом 32. став 12. Одлуке, одобрити примјену повлашћене стопе од 40% ако су испуњени сљедећи критеријуми:
- 1) пружалац и прималац ликвидности показују низак профил ликвидносног ризика,
  - 2) постоје правно обавезујући споразуми и обавезе међу субјектима унутар групе у вези с за кредитним или ликвидносним линијама,
  - 3) профил ликвидносног ризика примаоца ликвидности примјерено је узет у обзир при управљању ликвидносним ризиком пружаоца ликвидности.
- (6) У случају трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала, код прилива се примјењује асиметричан приступ у односу на одливе, што значи само за обрнуте репо трансакције. Приливи по основу тих трансакција:
- 1) не узимају се у обзир до висине вриједности ликвидне имовине умањене за одговарајући корективни фактор,
  - 2) узимају се у обзир у пуном износу за преосталу вриједност или ако су обезбијеђени имовином која се не сматра ликвидном имовином,
  - 3) прилив се не узима ако се колатерал употребљава за покривање кратке позиције.
- (7) Приливи по трансакцијама с будућим датумом намирења односе се само на приливе по трансакцијама који су уговорени приливи на извјештајни датум и чији је датум намирења унутар 30 календарских дана, а доспијеће након 30 календарских дана, односно код којих први дио трансакције за резултат има прилив.
- (8) Приливи од нефинансијских клијената за потребе плаћања главнице умањују се за 50% њихове вриједности или преузетих уговорених обавеза наведених клијената у вези с даљим финансирањем, зависно од тога који је износ виши. При томе се приливи по каматама одређују одвојено од главнице. Даље финансирање укључује обезбјеђење везано за промет роба и услуга употребом финансијских инструмената с фиксним краткорочним доспијећем до годину дана и без могућности обнављања. У ове трансакције не улазе трансакције које су обезбијеђене колатералом и трансакције зависне о кретању на тржишту колатерала које су обезбијеђене ликвидном имовином.
- (9) За потребе израчунавања стопе прилива за потраживања од клијената који нису финансијски клијенти узимају се у обзир уговорне обавезе рефинансирања тих клијената у наредних 30 календарских дана које нису наведене као други одливи у складу са чланом 31. став 3. тачка б. Одлуке.
- Ако су те обавезе рефинансирања:
- 1) веће од 50% потраживања по основу главнице од тих клијената – примјењује се нижа стопа прилива, која одговара разлици бруто потраживања од тих клијената и уговорне обавезе рефинансирања тих клијената,
  - 2) мање од 50% потраживања по основу главнице од тих клијената – примјењује се стопа прилива од 50%.
- (10) Имовина с недефинисаним уговореним датумом доспијећа узима се у висини од 20% прилива, под условом да уговор омогућава банци да повуче и захтијева плаћање у року од 30 календарских дана (не укључује орочене депозите који се могу разрочити, они се посебно исказују). Више стопе прилива (нпр. 50%) могу се примијенити на потраживања од нефинансијских клијената која се

односе на потраживања по главници (нпр. минимална мјесечна плаћања по кредитним картицама, отплате по прекорачењима по текућим и жиро рачунима и сл.). Камате и уговорени износи који ће се стварно наплатити и имати за резултат стварни прилив сматрају се новчаним потраживањима и укључују се у одговарајућу позицију извјештајног обрасца.

- (11) У вези с третманом прилива из датих оперативних депозита који су у функцији кастоди послова и сличних послова банке, третман је исти као код одлива по основу узетих оперативних депозита. Приливи по тим потраживањима множе се с припадајућом стопом као и одливи по оперативним депозитима, са 5% или 25%, зависно до тога да ли су депозити укључени у систем осигурања депозита или не.
- (12) Банке су дужне да се у складу са чланом 32. став 5. и Прилогом 2. Одлуке придржавају прописане границе ликвидносних прилива од 75%, осим ако је банци изузетно одобрено:
- 1) изузимаће од прописане границе од 75% у складу са прописаним условима из члана 32. став 6. Одлуке;
  - 2) да примијени горњу границу од 90% у складу са чланом 32. ст. 7. и 8. Одлуке.

Примјена припадајућих стопа прилива

Члан 6.

- (1) На приливе се у основи примјењује стопа од 100% уз одређене изузетке.
- (2) Ликвидносним приливима додјељују се сљедеће стопе прилива:
  - 1) стопа од 100% – новчана потраживања од централних банака и финансијских клијената која се односе на потраживања по основу хартија од вриједности која доспијевају у року од 30 календарских дана и трансакција финансирања трговине у складу са чланом 2. тачка 65. Одлуке о израчунавању капитала банака са преосталим роком доспијећа до 30 календарских дана. Под финансијским клијентима подразумијевају се клијенти дефинисани чланом 2. ст. 1. т. 17. Одлуке, при чему треба укључити и институције за електронски новац и картичарске куће,
  - 2) стопа од 100% – новчана потраживања по основу позиција власничких инструмената који су укључени у главне берзанске индексе, под условом да већ нису укључени у ликвидну имовину.
У новчана потраживања која се односе на власничке инструменте укључене у главне берзанске индексе при томе се укључују потраживања с уговореним доспијећем у року од 30 календарских дана. Примјер за наведена потраживања јесу дивиденде у новцу из тих главних индекса и новац из тих власничких инструмената који су продати, али још нису намирени, ако нису признати као ликвидна имовина.
- 3) одступајући од т. 1. и 2. овог става, приливи наведени у овој тачки подлијежу сљедећим захтјевима:
  1. новчана потраживања од клијената који нису финансијски клијенти за потребе плаћања главнице умањују се за 50% њихове вриједности или за уговорне обавезе наведеним клијентима у вези с пружањем финансирања, зависно од тога који је износ виши.
За потребе ове тачке клијенти који нису финансијски клијенти укључују привредна друштва, државе, мултилатералне развојне банке и тијела јавног сектора. Одступајући од ове одредбе, банке које имају обавезу по основу кредитних и ликвидносних линија намијењених за одобравање промотивних кредита или су примиле сличну обавезу од мултилатералне развојне банке или тијела јавног сектора могу узети у обзир прилив до висине одлива који примјењују на одговарајућу обавезу одобравања тих промотивних кредита. Третман финансијских и нефинансијских клијената треба бити примјењен конзистентно и за приливе и за одливе, при чему у финансијске клијенте треба додати и институције за електронски новац и картичарске куће,
  2. новчана потраживања од трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала обезбијеђена ликвидном имовином не узимају се у обзир до висине вриједности ликвидне имовине умањене за одговарајући корективни фактор коју банка признаје у складу са чланом 21. став 1. Одлуке. Новчана потраживања за преосталу вриједност или ако су обезбијеђена имовином која се не

- сматра ликвидном имовином, у потпуности се узимају у обзир. Прилив се не признаје ако се колатерал употребљава за покривање кратке позиције, те је у том случају банка у обавези поступити у складу са приступом који се примјењује на додатне одливе који одговарају 100% тржишној вриједности хартије од вриједности или друге имовине која је предмет кратке продаје и коју је потребно доставити у року од 30 календарских дана. Изузеци су случајеви када је банка власник хартија од вриједности које је потребно доставити или их је посудила под условима који захтијевају њихово враћање након рока од 30 календарских дана, те наведене хартије од вриједности не представљају дио ликвидне имовине банке. Ако је кратка позиција обухваћена обезбијеђеном трансакцијом финансирања хартија од вриједности, банка је обавезна претпоставити да ће се кратка позиција задржати током цијелог периода од 30 календарских дана и примјенити стопу од 0% одлива. Приступ треба бити усклађен с третманом додатних одлива,
3. новчана потраживања по основу уговорних маржних кредита који доспијевају за колатерал у облику неликвидне имовине могу добити стопу прилива од 50%. Ти се приливи могу узети у обзир само ако банка не употребљава колатерал који је изворно примила за кредите ради покрића кратких позиција,
  4. новчана потраживања која банка која дугује та новчана средства третира као одливе по основу оперативних депозита, осим депозита код централне институције у оквиру институционалних система заштите, множе се с одговарајућом симетричном стопом прилива. Ако се одговарајућа стопа не може утврдити, примјењује се стопа прилива од 5%,
  5. размјене колатерала које доспијевају у року од 30 календарских дана, а имају за резултат прилив вишка ликвидносне вриједности имовине дате у зајам у поређењу са ликвидносном вриједношћу позајмљене имовине,
  6. ако се колатерал добијен обрнутим репо уговором, уговором о позајмљивању хартија од вриједности или размјенама колатерала, који доспијева у року од 30 дана, поново користи као хипотека или употребљава за покриће кратких позиција које се могу продужити и након 30 дана, банка претпоставља да ће се ти послови обрнутих репо трансакција или позајмљивања хартија од вриједности обновити одражавајући тако њену потребу за даљим покрићем кратке позиције или поновним откупом релевантних хартија од вриједности. Кратке позиције укључују оба случаја, потпуну кратку продају хартије од вриједности од стране банке као дио стратегије трговања или заштите, као и случајеве у којима банка има кратку позицију у хартији од вриједности у књизи трговања за репо трансакције, те је узела у зајам хартију од вриједности на одређено вријеме и дала га у зајам на дуже вријеме;
  7. новчана потраживања по основу хартија од вриједности које издаје сама банка или повезана лица с банком узимају се у обзир на нето основи са стопом прилива која се примјењује на основи стопе прилива примјениве на односну имовину (енгл. *underlying asset*),
  8. имовина са недефинисаним уговорним датумом доспијећа узима се у обзир у висини од 20% (стопа прилива), под условом да уговор омогућава банци да се раскине или захтијева плаћање у року од 30 календарских дана;
- (3) Став 2. тачка 3. подтачка 1. не примјењује се на новчана потраживања по трансакцијама обезбијеђеним колатералом и трансакцијама зависним од кретања на тржишту капитала, како су дефинисане у члану 2. т. 84. и 85. Одлуке о израчунавању капитала банака, која су обезбијеђена ликвидном имовином. Приливи од ослобађања износа који се држе на посебним рачунима у складу с регулаторним захтјевима за заштиту имовине клијената којом се тргује узимају се у обзир у потпуности, под условом да се ти посебни износи задрже у ликвидној имовини.
  - (4) Одливи и приливи предвиђени уговорима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака чија се реализација очекује у периоду од 30 календарских дана израчунавају се на нето основи, односно умањено за колатерал који ће се примити под условом да се исти признаје као ликвидна имовина и множе са 100% у случају нето прилива.
  - (5) Банке узимају у обзир приливе који се примају у трећим земљама, ако постоје ограничења у вези са преносом средстава или који су исказани у неконвертибилним валутама, само у оној мјери у којој они одговарају одливима у одређеној трећој земљи или предметној валути.

Примјена ограничења у признавању укупних ликвидносних прилива

Члан 7.

- (1) За потребе израчунавања LCR-а уведено је ограничење у признавању укупних ликвидносних прилива.
- (2) Горња граница прилива ограничена је на 75% укупних ликвидносних одлива, како је дефинисано у члану 32. став 5. Одлуке, осим ако је посебан прилив изузет како је наведено у ставу 6. истог члана Одлуке.
- (3) Банка може, уз претходно одобрење Агенције, у складу са чланом 32. став 6. Одлуке, у потпуности или дјелимично из горње границе прилива изузети ликвидносне приливе описане у наведеном члану Одлуке, као и изузетке наведене у члану 32. ст. 7, 8. и 9. Одлуке.
- (4) Примјена изузетака из става 3. овог члана на консолидованој основи регулисаће се у складу с прописима којима се уређују питања надзора на консолидованој основи.
- (5) Банка утврђује износ нето ликвидносних прилива на основу примјене горње границе прилива у складу с формулом из Прилога 2. Одлуке.

Разврставање ликвидносних прилива за потребе израчунавања LCR-а

Члан 8.

- (1) За потребе израчунавања LCR-а у извјештајним обрасцима за ликвидносну покривеност укупни ликвидносни приливи аналитички се разврставају на:
  - 1) приливе по основу необезбијеђених трансакција/депозита, у које се укључују новчана потраживања од:
    1. клијената који нису финансијски клијенти (осим централних банака),
    2. централних банака и финансијских клијената,
    3. приливи који одговарају одливима у складу с обавезама везаним за промотивне кредите,
    4. трансакција које се односе на финансирање трговине у складу са чланом 2. тачка 65. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    5. хартија од вриједности које доспијевају у року од 30 календарских дана,
    6. имовине са недефинисаним уговорним роком доспијећа,
    7. власничких инструмената који су укључени у главне берзанске индексе, под условом да већ нису укључени у ликвидну имовину,
    8. неискоришћених кредитних или ликвидносних линија и свих других обавезујућих аранжмана са централном банком, под условом да већ нису укључени у ликвидну имовину,
    9. ослобађања износа који се држе на посебним рачунима у складу с регулаторним захтјевима за заштиту имовине клијената којом се тргује,
    10. прилива по основу финансијских деривата,
    11. неискоришћених кредитних или ликвидносних линија које обезбјеђују чланови банкарске групације којој банка припада или институционалног система заштите у случају да је Агенција одобрила више стопе прилива,
    12. других прилива, који нису обухваћени подт. 1–11.
  - 2) приливе по основу трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала, у које банка у зависности од врсте колатерала укључује приливе према сљедећим категоријама – врстама колатерала:
    1. колатерали који се сматрају ликвидном имовином (колатерал у облику ликвидне имовине нивоа 1, колатерал у виду ликвидне имовине нивоа 2а и 2б),
    2. колатерали који се употребљавају за покривање кратких позиција,
    3. колатерали који се не сматрају ликвидном имовином (колатерал у неликвидној имовини код маржних кредита, колатерал у виду неликвидног власничког инструмента и сви други неликвидни колатерали),
  - 3) укупне приливе по основу размјене колатерала,

- 4) разлике између укупних пондерисаних прилива и укупних пондерисаних одлива који произилазе из трансакција с трећим земљама ако постоје ограничења у вези са преносом или који су деноминирани у неконвертибилним валутама и
  - 5) вишак прилива из повезане специјализоване банке, који је примјењив на консолидованом нивоу, при чему се износ ових прилива признаје само до износа одлива који потичу из исте банке односно стране банке (кредитне институције), што је подложно примјени изузетка из горње границе прилива у складу с претходним одобрењем Агенције (у складу са прописима који регулишу консолидовани надзор). Ове одредбе примјењивале би се и на специјализоване банке за давање хипотекарних кредита, финансирање куповине моторних возила, факторинг послове, послове финансијског лизинга и сл.
- (2) Поред категорија прилива утврђених у ставу 1. овог члана, банка је дужна обезбиједити и потребну аналитику прилива за попуњавање дијела извјештаја који се односи на Забиљешке, а оне обухватају сљедеће ставке: међузависне приливе, девизне приливе, приливе унутар групе или институционалног система заштите. У оквиру ове ставке потребно је да банка обезбиједи и одговарајућу субаналитику која се односи на: новчана потраживања од финансијских и нефинансијских клијената, обезбијеђене трансакције, новчана потраживања по основу хартија од вриједности које доспијевају у року од 30 календарских дана, све друге приливе унутар групе или институционалног система заштите и приливе по основу неискоришћених кредитних и ликвидносних линија које обезбјеђују чланови банкарске групе којој банка припада или институционалног система заштите у случајевима ако Агенција није допустила примјену виших стопа прилива и све друге приливе у вези с тим.

4. Ликвидносни одливи

Утврђивање нето ликвидносних одлива

Члан 9.

- (1) Нето ликвидносни одливи, у складу с дефиницијом из члана 2. став 1. тачка 12. Одлуке, утврђују се на начин прописан чланом 30. Одлуке и Прилогом 2. Одлуке.
- (2) Приликом утврђивања нето ликвидносних одлива у складу са чланом 31. став 11. Одлуке, у случајевима гдје постоји могућност да се нека ставка нађе у вишеструким категоријама новчаних одлива, банка треба узети у обзир максимални уговорени одлив за тај производ.

Примјена припадајућих стопа ликвидносних одлива

Члан 10.

- (1) Ликвидносни одливи, у складу са чланом 31. Одлуке, израчунавају се множењем преосталих стања различитих категорија или врста обавеза и ванбилансних обавеза са стопама по којима се очекује да ће они истећи или бити повучени (у даљем тексту: примјењиве стопе одлива).
- (2) Ликвидносни одливи који се множе са примјењивом стопом одлива укључују:
  - 1) тренутно преостали дио стабилних депозита становништва и других депозита становништва,
  - 2) тренутно преостале износе за друге обавезе које доспијевају, чију исплату може захтијевати издавалац или пружалац извора финансирања или који подразумијевају очекивање пружаоца финансирања да ће банка отплатити обавезу у сљедећих 30 календарских дана, како је одређено,
  - 3) додатне одливе по уговорима који се односе на финансијске деривате наведене у Прилогу 2. Одлуке о израчунавању капитала банака,
  - 4) максимални износ који је могуће повући током сљедећих 30 календарских дана из неискоришћених уговорених кредитних и ликвидносних линија,
  - 5) додатне одливе за друге производе и услуге утврђене процјеном у складу са чланом 11. овог упутства.

Додатни одливи за друге производе и услуге

Члан 11.

- (1) Везано за додатне одливе за друге производе и услуге, банке су дужне редовно процјењивати вјероватноћу и потенцијални обим ликвидносних одлива током 30 календарских дана у вези са производима и услугама који нису обухваћени одливима по основу оперативних депозита, других обавеза, одливима унутар групе, додатним одливима и одливима из кредитних и ликвидносних линија које оне нуде или за које би потенцијални купци сматрали да су повезани с тим банкама.
- (2) Наведени производи или услуге укључују, али нису ограничени на ликвидносне одливе који произилазе из уговорних аранжмана, као што су:
  - 1) друге ванбилансне обавезе и обавезе потенцијалног финансирања, укључујући, између осталог, споразуме о линијама за финансирање,
  - 2) неискоришћене кредити и аванси великим клијентима,
  - 3) уговорени кредити обезбијеђени хипотекама, који још нису искоришћени,
  - 4) неискоришћени износ лимита по кредитним картицама,
  - 5) неискоришћени износ прекорачења по рачуну,
  - 6) планирани одливи повезани с обнављањем или одобравањем нових кредита становништву и кредита великим клијентима,
  - 7) планирана плаћања по основу финансијских деривата,
  - 8) ванбилансни повезани производи по основу финансирања трговине.
- (3) Примјена ст. 1. и 2. овог члана подразумијева додатно и сљедеће:
  - 1) ликвидносни одливи процјењују се на основу претпоставке комбинације стресног сценарија услед промјене фактора који су специфични за одређену банку (идиосинкратичног стресног сценарија) и стресног сценарија на нивоу тржишта из члана 33. Одлуке; при тој процјени банке посебно воде рачуна о значајној штети по углед до које би могло доћи ако се не би обезбиједила ликвидносна подршка наведеним производима или услугама,
  - 2) банке најмање једном годишње извјештавају Агенцију о производима и услугама чији су вјероватноћа и потенцијални обим ликвидносних одлива из ст. 1. и 2. овог члана значајни, а Агенција утврђује висину одлива,
  - 3) Агенција може примијенити стопу одлива до 5% за ванбилансне опозиве по основу финансирања трговине Прилога 1. Одлуке о израчунавању капитала банака.

Укупни ликвидносни одливи

Члан 12.

- (1) Укупни ликвидносни одливи представљају одливе депозита становништва наведене у ст. 2–4. овог члана и одливе свих депозита наведене у ставу 5. овог члана.
У депозитима становништва, који су дефинисани у члану 2. тачка 16. Одлуке, банке исказују и износ издатих записа, обвезница и других хартија од вриједности који се продају искључиво на тржишту производа и услуга за становништво и држе на рачунима становништва.
- (2) Одливи по основу депозита који испуњавају услове осигураних депозита према одредбама Закона о осигурању депозита БиХ сматрају се стабилним и множе се са 5%, ако је депозит:
  - 1) дио постојаног односа, који умањује вјероватноћу ликвидносног одлива, или
  - 2) положен на трансакционом рачуну.
- (3) Сматра се да су стабилни депозити становништва дио постојаног односа из става 2. тачка 1. овог члана ако депонент испуњава најмање један од сљедећих критеријума:
  - 1) има активан уговорни однос са банком од најмање 12 мјесеци,
  - 2) има кредитни однос са банком за стамбене кредите или друге дугорочне кредите,
  - 3) са банком има најмање један активан производ који није кредит.
- (4) Депозити положени на трансакциони рачун за потребе става 2. тачка 2. овог члана јесу депозити који су повезани с редовним приливима (енгл. *payroll*), као што су плате и друга редовна примања, редовне накнаде и слично.

(5) За одливе из других депозита становништва банке су обавезне примјењивати стопу од 10%, укључујући дио депозита становништва који није обухваћен ставом 2. овог члана, сем у случају ако се примјењују сљедећи услови:

- 1) други депозити становништва подлијежу вишим стопама одлива, у складу с тачком 2. овог става, ако су испуњени сљедећи услови:
  1. укупно стање депозита, укључујући све депозитне рачуне клијената у тој банци или банкарској групи, премашује 250.000 КМ,
  2. депозит је положен на рачун који је искључиво доступан путем високоризичних дистрибуционих канала (путем интернета и др.),
  3. на депозит се примјењује каматна стопа која испуњава било који од сљедећих услова:
    - стопа знатно премашује просјечну стопу за сличне производе за становништво,
    - њен поврат произилази из поврата од тржишног индекса или скупа индекса,
    - њен поврат произилази из било које тржишне варијабле, осим промјенливе каматне стопе,
  4. депозит је првобитно депонован као орочени депозит с датумом истека који доспијева у периоду од 30 календарских дана или депозит има фиксни отказни рок у складу с уговорним аранжманима, осим оних депозита који се признају за третман предвиђен у тачки 3. овог става,
  5. за банке са сједиштем у БиХ, депонент има боравиште у трећој земљи или је депозит деноминован у валути која није конвертибилна марка, конвертибилна марка (КМ) са девизном клаузулом у еврo и евро.
- 2) банке примјењују вишу стопу одлива одређену како слиједи:
  1. ако депозити становништва испуњавају критеријум из тачке 1. подтачка 1. овог става или два критеријума из тачке 1. подт. 2–5. овог става, примјењује се стопа одлива од 15%,
  2. ако су депозити становништва у складу с тачком 1. подтачка 1. овог става и најмање још једним критеријумом из тачке 1. овог става или у складу с три или више критеријума из тачке 1. овог става, примјењује се стопа одлива од 20%,
  3. зависно од појединачног случаја, Агенција може захтијевати да банка примијени вишу стопу одлива, ако је то оправдано због специфичних околности банке,
  4. банке примјењују стопу одлива из тачке 2. подтачка 2. овог става на депозите становништва ако процјена из тачке 1. овог става није проведена или није довршена.

(6) Банка може искључити из израчунавања одлива одређене јасно дефинисане категорије депозита становништва ако банка у сваком случају на свеукупну категорију тих депозита досљедно примјењује сљедеће, осим у појединачно оправданим случајевима када се депонент налази у тешкој ситуацији:

- 1) депоненту није допуштено повући депозит у року од 30 календарских дана или
- 2) за пријевремена повлачења у року од 30 календарских дана, депонент мора платити накнаду за губитак камате од датума повлачења до датума уговореног доспијећа и новчану накнаду која не треба прелазити доспјелу камату за вријеме које је прошло од датума депозита и датума повлачења.

Ако се дио депозита може повући без казне (губитак камате и новчана казна), тај дио депозита третира се као депозит по виђењу, а преостали износ третира се као орочени депозит из овог става.

Стопа одлива од 100% примјењује се на отказане депозите са преосталим роком доспијећа од највише 30 календарских дана и ако је исплата договорена с другом банком. При томе, за категорију „доспјели орочени депозити” или „депозити с отказним роком унутар 30 календарских дана” који представљају депозите чија је исплата договорена у сљедећих 30 календарских дана, критеријуми које банка треба слиједити јесу да је депозит првобитно уложен као орочени депозит с датумом истека који доспијева у периоду до 30 календарских дана или са фиксним отказним роком, који је према уговорним одредбама краћи од 30 дана. Уколико уговорне одредбе омогућавају депоненту да орочени депозит повуче у било којем тренутку унутар 30 календарских дана, цијела категорија таквих депозита треба бити третирана као депозити који се укључују у израчунавање LCR-а. Такав приступ односи се и на посебне категорије депозитних производа (нпр. отворена/слободна штедња и слични производи који за потребе израчунавања LCR-а треба да буду третирани као депозити унутар периода од 30 календарских дана попримају обиљежја депозита по виђењу.

Одливи са међузависним приливима

Члан 13.

- (1) Уколико банка испуњава прописане услове из става 2. овог члана, Агенција може одобрити да приликом израчунавања LCR-а ликвидносни одлив умањи за међузависни прилив.
- (2) У вези с примјеном става 1. овог члана прописује се обавеза испуњавања сљедећих услова:
  - 1) међузависни прилив директно је повезан с одливом и не узима се у обзир у израчунавању ликвидносних прилива из одјелка 3. овог упутства,
  - 2) међузависни прилив захтијева се у складу с правном, регулаторном или уговорном обавезом,
  - 3) међузависни прилив испуњава један од сљедећих услова:
    1. обавезно настаје прије одлива,
    2. примљен је у року од десет дана и за њега гарантује централна влада, у складу с дефиницијом из члана 2. тачка 20. Одлуке о израчунавању капитала банака.

Одливи по основу оперативних депозита

Члан 14.

- (1) За одливе по основу оперативних депозита банке су дужне помножити са 25% обавезе које произилазе из наведених депозита:
  - 1) депозит који мора држати депонент да би од банке могао добити услуге поравнања, кастоди услуге или услуге управљања готовином или друге сличне услуге од банке у смислу успостављеног оперативног односа,
  - 2) депозит који мора држати депонент у смислу успостављеног оперативног односа, осим оног наведеног у тачки 1. овог става.
- (2) Изузетно од става 1. овог члана, банке ће помножити са 5% дио обавеза које произилазе из депозита из става 1. тачка 1. овог члана, уколико су ти депозити обухваћени системом осигурања депозита према одредбама Закона о осигурању депозита БиХ.
- (3) Услуге поравнања, кастоди услуге или услуге управљања готовином или друге сличне услуге из става 1. тачка 1. овог члана морају испуњавати услове који су прописани за успостављени оперативни однос са депонентом. Депозити из става 1. т. 1. и 2. овог члана морају имати значајна правна или оперативна ограничења због којих значајна повлачења у периоду од 30 календарских дана нису вјероватна. Средства која премашују средства потребна за пружање оперативних услуга третирају се као неоперативни депозити.
- (4) Депозити који произилазе из кореспондентног банкарства или пружања услуга брокера не третирају се као оперативни депозити и добијају стопу одлива од 100%.
- (5) Како би утврдила депозите из става 1. тачка 2. овог члана, банка сматра да постоји успостављен оперативни однос са нефинансијским клијентом, искључујући орочене депозите, штедне депозите и депозите по основу брокерских услуга, ако су испуњени сви сљедећи критеријуми:
  - 1) накнада за рачун одређује се по стопи која је најмање пет базних бодова нижа од уобичајене стопе за депозите великих клијената сличних карактеристика, али не мора бити негативна,
  - 2) депозит се полаже на посебним рачунима и одређује се тако да се не стварају економски подстицаји којим се депонент подстиче да у депозиту држи више средстава него што је потребно за оперативни однос,
  - 3) значајне трансакције редовно се одобравају и терете на предметном рачуну,
  - 4) испуњен је један од сљедећих критеријума:
    1. однос са депонентом постоји најмање 24 мјесеца,
    2. депозит се употребљава за најмање двије активне услуге, при чему те услуге могу укључивати директан или индиректан приступ домаћим или међународним услугама платног промета, трговања хартијама од вриједности или депозитом. Само дио депозита који је потребан за коришћење услуга чији је депозит пратећи производ третира се као оперативни депозит. Вишак се сматра неоперативним депозитом.

Одливи по основу осталих депозита

Члан 15.

За категорије осталих (других) депозита који нису обухваћени чл. 12–14. овог упутства, а који се у припадајућем COREP обрасцу С73.00 приказују као други депозити становништва (ред 110), односно депозити других клијената (ред 240) у случају да њихови исказани износи прелазе 5% укупних депозита из те категорије депозита (депозити становништва – ред 030, односно неоперативни депозити – ред 210), потребно је да банка приликом извјештавања Агенције достави детаљну спецификацију ових поткатегорија депозита.

Одливи по основу других обавеза

Члан 16.

- (1) За одливе на основу других обавеза банка је дужна помножити са 40% обавезе које произилазе из депозита клијената који нису финансијски клијенти, централне владе, централне банке, мултилатералне развојне банке, тијела јавног сектора, клијената који су брокери депозита или лично инвестиционо друштво, под условом да нису обухваћени чланом 14. овог упутства.

Лично инвестиционо друштво је друштво или узајамни фонд чији је власник, односно стварни корисник физичко лице или група уско повезаних физичких лица, које је основано искључиво ради управљања богатством власника и које не обавља друге комерцијалне, секторске или професионалне активности.

Уколико су ове обавезе обухваћене системом осигурања депозита према одредбама Закона о осигурању депозита БиХ, исте се множе са 20%.

- (2) Банке су дужне помножити са 0% обавезе које произилазе из властитих обавеза (које представљају трошкове пословања банке).
- (3) Обавезе које произилазе из трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала које доспијевају у року од 30 календарских дана банке су дужне помножити са следећим процентима:
- 1) 0% ако су обезбијеђене имовином која би се сматрала имовином нивоа 1 у складу са чланом 25. ст. 1. Одлуке, осим покривених обвезница изузетно високог квалитета или ако је зајмодавац централна банка,
  - 2) 7% ако су обезбијеђене имовином у облику покривених обвезница изузетно високог квалитета у складу са чланом 25. ст. 1. тачка 6. Одлуке,
  - 3) 15% ако су обезбијеђене имовином која би се сматрала имовином нивоа 2а у складу са чланом 26. Одлуке,
  - 4) 50% ако су обезбијеђене:
    1. дужничким хартијама од вриједности привредних друштава које би се сматрале имовином нивоа 2б у складу са чланом 27. став 1. тачка 1. Одлуке,
    2. акцијама које би се сматрале имовином нивоа 2б у складу са чланом 27. став 1. тачка 2. Одлуке;
  - 5) 100% ако су обезбијеђене имовином која се не би сматрала ликвидном имовином у складу с одјелком 3.1. Одлуке, осим ако је зајмодавац централна банка.
- (4) Размјене колатерала, односно трансакције које обухватају замјену колатерала колатералом, које доспијевају током наредних 30 календарских дана, доводе до одлива вишка ликвидносне вриједности позајмљене имовине у поређењу са ликвидносном вриједношћу имовине дате у зајам, осим ако је друга уговорна страна централна банка, када се примјењује одлив од 0%.
- (5) Износи депозита који се држе на посебним рачунима повезаним са системима заштите клијената дефинисани домаћим прописима третирају се као приливи у складу с одјелком 3. Ликвидносни приливи овог упутства, те се искључују из резерве ликвидне имовине.
- (6) Банке примјењују стопу одлива од 100% на све записе, обвезнице и дужничке хартије од вриједности, осим ако се обвезница продаје искључиво на тржишту производа и услуга за становништво и држи на рачуну становништва, када се ти инструменти могу третирати као одговарајућа категорија депозита становништва. Морају се утврдити ограничења тако да

наведене инструменте не могу купити и држати странке које нису физичка лица и мала и средња привредна друштва.

Додатни одливи

Члан 17.

- (1) Одливи по колатералима, осим готовине и имовине из члана 25. Одлуке, које банка даје за уговоре наведене у Прилогу 2. Одлуке о израчунавању капитала банака, подлијежу додатном одливу од 20%.
- (2) Колатерал у имовини из члана 25. ст. 1. тачка 6. Одлуке који банка даје за уговоре о финансијским дериватима и осталим финансијским инструментима наведеним у Прилогу 2. Одлуке о израчунавању капитала банака подлијеже додатном одливу од 10%.
- (3) За потребе израчунавања LCR-а банке треба да израчунају додатне одливе за све склопљене уговоре чији уговорни услови, у року од 30 календарских дана и након значајног погоршања кредитног квалитета банке (што одговара смањењу вањске процјене кредитног ризика за три степена), доводе до додатних ликвидносних одлива или додатних потреба за колатералом. Ако наведено представља потенцијално значајне одливе, банке примјењују стопу одлива од 100% на тај додатни ликвидносни одлив или додатни колатерал. Наведено треба да буде засновано на усвојеној процедури банке за редовно праћење и преиспитивање обима тог значајног погоршања и вођењем рачуна о ономе што је значајно према уговорима које је склопила.
- (4) Банка примјењује додатни одлив који одговара потребама за колатералом које би произашле из утицаја негативне ситуације на тржишту на трансакције са финансијским дериватима, трансакције финансирања и остале уговоре банке, ако је тај утицај значајан. То израчунавање врши се у складу са чланом 11. став 3. тачка 1. овог упутства.
- (5) Банке узимају у обзир одливе и приливе предвиђене у периоду од 30 календарских дана из уговора из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака на нето основи. У случају нето одлива, банке су дужне резултат помножити са стопом одлива од 100%. Банке су дужне из тих израчунавања искључити ликвидносне захтјеве који би били резултат примјене из претходно описаних случајева из ст. 1–4. овог члана.
- (6) Банка примјењује додатни одлив који одговара 100% тржишне вриједности хартија од вриједности или друге имовине која је предмет продаје на кратко и коју је потребно доставити у року од 30 календарских дана, осим ако је банка власник хартија од вриједности које је потребно доставити или их је посудила под условима који захтијевају њихово враћање тек након рока од 30 календарских дана, те наведене хартије од вриједности не представљају дио ликвидне имовине банке. Продаја на кратко је продаја акција или дужничких ХОВ које продавац не посједује у тренутку склапања уговора о продаји укључујући и уговоре у којима продавац продаје позајмљене или уговара позајмљивање акција или дужничких ХОВ које је дужан испоручити на датум намирања, при чему се искључују:
  - 1) продаја у оквиру репо трансакције,
  - 2) пренос ХОВ у оквиру споразума о позајмљивању ХОВ и
  - 3) уговорени фјучерси и уговори о дериватима при чему се уговара продаја ХОВ по одређеној цијени на неки будући датум.Ако је кратка позиција обухваћена обезбијеђеном трансакцијом финансирања хартија од вриједности, банка је обавезна претпоставити да ће се кратка позиција задржати током цијелог периода од 30 календарских дана и примијенити стопу одлива од 0%.
- (7) Банка примјењује додатни одлив који одговара 100%:
  - 1) вишка колатерала који држи банка, а који друга уговорна страна може на основу уговора затражити у било ком тренутку,
  - 2) колатерала који треба понудити другој уговорној страни у року од 30 календарских дана,
  - 3) колатерала који одговара имовини која би се сматрала ликвидном имовином за потребе заштитног слоја ликвидности коју може замијенити имовина која одговара имовини која се не би сматрала ликвидном имовином за потребе заштитног слоја ликвидности без сагласности банке.

- (8) Депозити примљени као колатерал не сматрају се обавезама за потребе члана 14. овог упутства, већ према потреби подлијежу случајевима из ст. 1. и 2. овог члана.
- (9) Банка је дужна претпоставити одлив од 100% за губитак који произилази из финансирања хартија од вриједности обезбјеђених имовином, покривене обвезнице и друге структуриране финансијске инструменте који доспијевају у року од 30 календарских дана, ако те инструменте издаје сама банка или страна банка коју финансира банка.
- (10) Банке су дужне претпоставити одлив од 100% за губитак који произилази из финансирања куповине ХОВ, субјеката за улагање у хартије од вриједности и друге такве линије финансирања. Стопа одлива од 100% примјењује се на износ који доспијева или износ имовине који би се могао вратити или на потребну ликвидност.
- (11) За тај дио програма финансирања у складу са ст. 9. и 10. банке које су пружаоци повезаних ликвидносних линија не морају двоструко рачунати инструмент финансирања који доспијева и ликвидносну линију за програме који се консолидују.
- (12) Уколико постоје случајеви да је банка узела у зајам без обезбјеђења имовину која доспијева у року од 30 календарских дана, претпоставља се да иста доспијева у потпуности, што доводи до 100% одлива ликвидне имовине, осим ако је банка власник хартија од вриједности и они нису дио заштитног слоја ликвидности банке.
- (13) Уколико постоје случајеви да банка пружа услугу брокера и ако финансира имовину једног клијента њеним интерним нетирањем с кратким продајама другог клијента, на такве трансакције примијенила би се стопа одлива од 50% за потенцијалну обавезу, јер у случају повлачења клијента банка може бити обавезна наћи додатне изворе финансирања како би покрила те позиције.

Одливи из кредитних и ликвидносних линија

Члан 18.

- (1) За одливе из кредитних и ликвидносних линија сматра се да је ликвидносна линија свака обавезујућа (неопозива или условно опозива) неискоришћена резервна линија која би се искористила за рефинансирање дужничких обавеза клијента у ситуацијама када тај клијент не може обновити тај дуг на финансијским тржиштима. Износ те линије рачуна се као износ дуга који је издао клијент, а који је преостао и доспијева у року од 30 календарских дана, а обезбјеђује се ликвидносном линијом. Удио ликвидносне линије којим се обезбјеђује дуг који не доспијева у року од 30 календарских дана искључује се из дефиниције ликвидносне линије. Сваки додатни капацитет линије третира се као обавезујућа (неопозива или условно опозива) кредитна линија с повезаном стопом повлачења како је одређено у овом одјелу. Опште линије за обртна средства пословних субјеката неће се класификовати као ликвидносне линије, већ као кредитне линије.
- (2) Банке израчунавају одливе за кредитне и ликвидносне линије множењем износа кредитних и ликвидносних линија с одговарајућим стопама одлива утврђеним у ст. 3–5. овог члана. Одливи из обавезујућих (неопозивих или условно опозивих) кредитних и ликвидносних линија одређују се као проценат највишег износа који је могуће повући у року од 30 календарских дана, умањен за било који ликвидносни захтјев који би се могао примијенити у складу са чланом 11. овог упутства, који се односи на додатне ликвидносне одливе за друге производе и услуге из основа финансирања трговине, те умањен за сваки колатерал који је стављен на располагање банци и вреднован у складу с одредбама Одлуке и овим упутством, под условом да колатерал испуњава све сљедеће услове:
- 1) банка се може њиме поновно користити или га ставити у залог,
  - 2) држи се у облику ликвидне имовине, али није признат као дио заштитног слоја ликвидности и
  - 3) не смије бити имовина коју издаје друга уговорна страна у линији или повезано лице друге уговорне стране,

Ако су банци доступне потребне информације, највиши износ који се може повући код кредитних и ликвидносних линија одређује се као највиши износ који се може повући узимајући у обзир обавезе друге уговорне стране или уговором унапријед дефинисани распоред повлачења који доспијева у року од 30 календарских дана.

- (3) Највиши износ неискоришћених обавезујућих (неопозивих или условно опозивих) кредитних и ликвидносних линија који се може повући у року од наредних 30 календарских дана множи се са 5% ако их је могуће распоредити у категорију изложености депозита становништва.
- (4) Највиши износ неискоришћених обавезујућих (неопозивих или условно опозивих) кредитних линија који се може повући у року од 30 календарских дана множи се са 10% ако оне испуњавају сљедеће услове:
- 1) није их могуће распоредити у категорију изложености депозита становништва,
  - 2) одобрене су клијентима који нису финансијски клијенти, укључујући нефинансијска привредна друштва, државе, централне банке, мултилатералне развојне банке и тијела јавног сектора,
  - 3) нису одобрене ради замјене финансирања клијента у ситуацијама када клијент није у могућности испунити захтјеве за финансирање на финансијским тржиштима.
- (5) Највиши износ неискоришћених обавезујућих (неопозивих или условно опозивих) ликвидносних линија који се може повући у року од наредних 30 календарских дана множи се са 30% ако оне испуњавају услове из става 4. т. 1. и 2. овог члана, те са 40% ако су одобрене личном инвестиционом друштву.
- (6) Највиши износ неискоришћених обавезујућих (неопозивих или условно опозивих) кредитних и ликвидносних линија који се може повући у року од 30 календарских дана банка множи са одговарајућом стопом одлива како слиједи:
- 1) 40% за кредитне и ликвидносне линије које се одобравају банкама, те за кредитне линије које се одобравају другим регулисаним финансијским институцијама, укључујући друштва за осигурање, инвестиционе фондове и финансијске институције дефинисане чланом 2. т. 18, 19. и 26. Одлуке о израчунавању капитала банака,
  - 2) 100% за кредитне и ликвидносне линије које се одобравају финансијским клијентима који нису наведени у тачки 1. овог става, те у претходно наведеном у ставу 1. и 2. овог члана, као и формално одобрене кредитне и ликвидносне линије, које још нису уговорене.
- (7) Изузетно од наведеног у ст. 1. и 2. овог члана, банке које су основане и које финансира централна влада или јединице локалне самоуправе могу примјењивати третмане из ст. 3. и 4. овог члана на кредитне и ликвидносне линије које се дају банкама/страним банкама које одобравају промотивне кредите искључиво ради директног или индиректног финансирања промотивних кредита, под условом да ти кредити испуњавају услове за стопе одлива из ст. 3. и 4. У случају промотивних кредитних линија, ако се наведени промотивни кредити одобравају преко друге банке/стране банке која дјелује као посредник, банка може примјенити симетричне приливе и одливе.
- (8) Банке су дужне помножити са 100% све ликвидносне одливе који произилазе из обавеза које доспијевају у року од 30 календарских дана, осим оних из чл. 11. и 12. овог упутства.

5. Прелазне и завршне одредбе

Ступање на снагу

Члан 19.

- (1) Ово упутство ступа на снагу даном доношења и објављује се на службеној интернет страници Агенције.
- (2) За уговоре закључене прије ступања на снагу овог упутства одредбе члана 12. став 6. примјењују се од 31.12.2020. године.

Број: Д-2/19

Дана, 29.01.2019. год.

